

N:o 28.

Ank. till Riksd. Kansli den 21 Mars 1879, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Riksdagens år 1878 församlade Revisorerers berättelse, angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1876.

(I. A.)

Stats-Utskottet, till hvars behandling ofvan nämnda revisionsberättelse jemte de i anledning deraf från vederbörande embetsverk och myndigheter till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifna utlåtanden och förklaringar blifvit hänvisad, får nu, efter tagen kännedom af dessa handlingar och inhemtande af de för ärendenas utredning i öfrigt erforderliga upplysningar, underställa Riksdagens pröfning de af Revisorerna gjorda framställningar, som från Utskottets sida ansetts påkalla yttranden; följande Utskottet härvid den ordning, som är i revisionsberättelsen iakttagen.

Kongl. Förvaltningen af sjöärendena.

§ 1.

(Rev.-ber. pag. 57 och 58 §§ 2 och 3. — Utl. pag. 330 och 331).

Sedan å det i 1875 års riksstat under titel »Till: stipendier för sjöofficerare under anställning i utländsk tjänst eller kommendering utrikes» uppförda anslag af 15,000 kronor uppkommit en besparing af 2,032 kronor 57 öre, hade berörda belopp blifvit i 1876 års hufvudbok bokfördt såsom inestående anslag å förenämnda titel och ej heller un-

Bih. till Riksd. Prot. 1879. 4 Saml. 1 Afd. 21 Häft.

1

*Angående
bokföringen
af inestående
belopp å
vissa till
disposition
af Förvalt-
ningen af
sjöärendena
ställda
anslag.*

der årets lopp blifvit till allmänna besparingarne omfördt. Då berörda anslag således, änskönt det icke enligt riksstaten hade karakteren af reservationsanslag, likväl blifvit i 1876 års räkenskap sålunda behandladt, hade Revisorerne ansett sig böra detta förhållande anmäla. Derjemte hafva Revisorerne fäst at uppmärksamheten på, att enahanda oegentlighet egt rum i afseende å det i 1875 års riksstat under titel »extra utgifter» uppförda anslag af 15,000 kronor, derå under nämnda år uppkommit en besparing af 1,191 kronor 2 öre. Detta belopp hade nemligen i 1876 års hufvudbok inbalanserats såsom behållning å nämnda titel i stället för att, såsom ske bort, omföras till allmänna besparingarne.

I afseende å förstnämnde anslag har Marinförvaltningen i afgifvet underdånigt utlåtande af den 10 December 1878 förklaradt, att ett belopp, hvilket uti 1875 års hufvudbok blifvit utbalanseradt såsom innestående anslag, icke kunnat annat än inbalanseras å enahanda konto uti 1876 års hufvudbok, samt att den anmärkta bokföringsåtgärden vore i full öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts under den 30 Juli 1875 fastställda formulär för förvaltningens hufvudbok. Så väl det ifrågavarande beloppet som den vid 1876 års slut befintliga behållning å stipendieanslaget hade så mycket mindre kunnat omföras till allmänna besparingarne, som dessa behållningar varit af Kongl. Maj:t disponerade enligt de uti hufvudboken åberopade nådiga bref af den 12 och 26 November 1875 samt den 8 September 1876. Dertill komme att, då stipendier icke, i likhet med utgifterna efter fastställda aflöningsstater, utginge för kalenderår, utan för den tid, för hvilken stipendiet blifvit beviljadt, de behållningar, som vid ett kalenderårs slut tillfälligtvis förefunnes i följd deraf, att det anvisade beloppet icke det året utgått, följaktligen icke kunde betraktas såsom besparingar, utan måste reserveras för de utgifter, hvartill de blifvit disponerade, såsom i det nu anmärkta fallet skett genom nyss nämnda nådiga bref. Vidkommande anmärkningen, att en likaledes vid 1875 års slut å anslaget till extra utgifter utbalanseradt besparing af 1,191 kronor 2 öre inbalanserats såsom behållning å nämnda titel i stället för att omföras till allmänna besparingarne, så finge Marinförvaltningen, med tillkännagifvande att äfven denna bokföringsåtgärd blifvit verkställd i enlighet med förberörda hufvudboksformulär, tillika meddela, att ifrågavarande belopp, enligt anteckning i 1875 års hufvudbok, varit disponerat genom Kongl. Brefvet den 22 Juli 1875, ehuru det icke blifvit anordnadt förr än den 4 Januari 1876, och sålunda icke bort öfverföras till allmänna besparingarne.

Vid bokföringen af ifrågavarande anslag synes visserligen mera noggrannt än som skett hafva bort antecknats, att de innestående belopp-

pen derå varit genom Kongl. Maj:ts beslut under det året, för hvilket de anvisats, disponerade. Då emellertid å anslag af ifrågavarande beskaffenhet otvifvelaktigt kunna uppstå besparingar, hvilka, såsom disponerade men af vederbörande ej under anslagsåret lyftade, måste till följande år utbalanseras, har Utskottet, med vidhållande i öfrigt af den åsigt, att innestående, under anslagsåret ej använda medel å anslag af ifrågavarande art i allmänhet böra till de allmänna besparingarne omföras, funnit sig böra hemställa,

att Revisorernes omförmälda framställning icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

§ 2.

(Rev.-ber. pag. 58 § 5. — Utl. pag. 330 och 331).

Vid granskning af Förvaltningens af Sjöärendena räkenskaper hafva Revisorerna vidare anmärkt, att betalning för kanoner och projektiler icke funnes i en och samma eller ens i löpande årets räkenskap sammanförd, utan enligt kontrakten anordnats dels med förskott, erhållna vid kontraktets afslutande samt formelt afförda efter det kontraktet fullgjorts, dels med fyllnadsliquid, som formelt afförts särskildt för hvarje af vederbörande kontrollofficer besigtigad och godkänd post af kontraherade partiet. På grund häraf och då detta redovisningssätt medförde svårighet att klart och tydligt iakttaga, det summan af de på olika tider utgifna betalningarne med tillägg af möjligen frånräknade böter öfverensstämde med de kontraherade beloppen, hade Revisorerna ansett, att vid räkenskapen borde fogas sammandrag öfver så väl kostnaderna för kanoner och projektiler som ock uppgift å levererade sådana särskildt för hvarje leveranskostnad.

Angående redovisningen af utgifterna för kanoner och projektiler.

Beträffande denna anmärkning har Marinförvaltningen i afgifvet utlåtande anført, att orsaken dertill, att betalning för kanoner och projektiler icke funnes i en och samma eller i löpande årets räkenskap sammanförd, vore den långa tid, som vanligen åtginge, innan ett kontrakt om leverans af artillerimateriel blefve fullgjordt. Förvaltningen ansåge dock det ej vara lämpligt att fördröja det formella afförandet uti räkenskapen af betalning för levererad artillerimateriel endast på den grund, att det uppgjorda kontraktet om samma materiels tillverkning icke vore fullgjordt, hvilket skulle hafva till följd ett öfverdrifvet förstorande af förskottskontot. Lämpligare syntes därför vara att vid räkenskapen fo-

gades de till närmare belysning i förevarande afseende af Revisorerna föreslagna handlingar.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, har Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 20 December nästlidet år förordnat, att så väl sammandrag öfver kostnaderna för kanoner och projektiler som ock uppgift å levererade sådana, särskildt för hvarje leveranskontrakt, hädanefters skola genom Marinförvaltningens försorg upprättas och räkenskapen bifogas; Och då den af Revisorerna föreslagna åtgärd sålunda blifvit af Kongl. Maj:t anbefald, har Utskottet endast velat Revisorernes förevarande framställning för Riksdagen.

omförmäla.

§ 3.

(Rev.-ber. pag. 59 § 7. — Utl. pag. 330—335).

*Angående
inventerin-
gen af kassan
vid flot-
tans station
i Karlskrona.*

Enligt 97 § af Reglementet för Kongl. flottan, 2:dra delen, ålåg det varfscchef vid flottans station att minst en gång i månaden och alltid på sista helgfria dag hvarje år låta i sin närvaro inventera stationens kassa, och enligt § 196 af samma reglementes 2:dra del skulle sådan inventering verkställas i varfscchefens närvaro af kamreraren och intendenten, hvarförutom vid kassainventeringarne under Juni och December månader advokatfiskalen skulle deltaga för granskning af stationens säkerhetshandlingar; och då nu Karlskrona stations kassajournal för år 1876 såsom kontant behållning upptog ett belopp af 101,501 kronor 55 öre, men denna behållning icke blifvit verificerad med protokoll öfver inventering, förrättad i öfverensstämmelse med reglementets ofvan berörda föreskrifter, så hade Revisorerna ansett sig böra nämnda förhållande anmärka.

Uti ofvan nämnda underdåniga utlåtande har Marinförvaltningen i afseende å Revisorernes förenämnda framställning åberopat en af varfscchefen vid Karlskrona station afgifven underdånig förklaring af den 28 November 1878, deri anføres, bland annat, att vid inventeringar i flottans kassa protokoll icke fördes, utan aflemnades till varfscchefen rapport öfver den behållning, som borde förefinnas; att vid inventeringen tillsåges, huruvida denna behållning öfverensstämde med de kontanta tillgångarne; samt att en sådan rapport dock icke kunde verificera den i *kassajournalen* för December månad upptagna behållningen till ett kommande år, enär uti nämnde månads räkenskaper inginge betydliga, uti Januari

månad följande året så influtna som afförda belopp, hvarför å rapporten måste göras omslut, upptagande dessa poster och i öfrigt de omständigheter, som föranledt skiljaktighet emellan behållningen enligt rapporten och enligt kassajournalen.

Utskottet, som delar Revisorernes åsigt derom, att protokoll lämpligen böra öfver ifrågavarande inventeringar upprättas, samt att dessa protokoll sedermera böra såsom verifikationer räkenskapen biläggas, får alltså hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes i nåder meddela de för berörde ändamåls vinnande nödiga föreskrifter.

§ 4.

(Rev.-ber. pag. 59, § 9. Utl. pag. 330—333).

Vid granskning af Förvaltningens af sjöärendena räkenskaper hade Revisorerna trott sig finna, att åtskilliga under femte hufvudtiteln uppförda anslag blifvit under revisionsåret delvis använda till ändamål, som för desamma varit främmande; och hade Revisorerna ansett sig derå böra fästa Riksdagens uppmärksamhet. Förutom åtskillige af Revisorerna omförmälde utgifter, hvilka bestrids dels af anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, dels af permanenta reservstatens besparade aflöningsmedel och dels af allmänna besparingarne, men hvilka utgifters påförande å omförmälda anslag synts Utskottet uti det af Marinförvaltningen öfver denna anmärkning afgifna utlåtande vara nöjaktigt förklaradt, hade Revisorerna vidare anfört, hurusom af förstnämnda anslag användts till varfspolis i Karlskrona 20,877 kronor 67 öre, till pensioner åt i kronans tjänst skadade 91 kronor 50 öre, till invalidstat vid Karlskrona station för åren 1875 och 1876 tillsammans 7,126 kronor, samt till indragningsstaten vid Göteborgs f. d. depôt 858 kronor 32 öre.

*Angående
vissa utgif-
ters bestri-
dande af an-
slaget till
flottans ny-
byggnad och
underhåll.*

Med afseende å utgifterna för varfspolisen har Marinförvaltningen i omförmälda utlåtande anfört, att aflöningen till bemälde varfspolis, anbefald genom Kongl. brefvet den 12 November 1872, icke syntes Förvaltningen vara ett för nybyggnads- och underhållsanslaget främmande ändamål, då inrättandet af denna polis afsåge att vinna kontroll öfver arbetspersonalen och större säkerhet att kronans tillhörigheter icke under arbetet försnillades. Lika litet kunde för detta anslag anses främmande utgifterna dels till pensioner åt i kronans tjänst skadade, enligt Kongl.

Maj:ts stat den 17 December 1875, dels för invalider af ordinarie timmermans- och handtverksstaten vid Karlskrona station enligt den af Kongl. Maj:t den 17 December 1875 fastställda stat; samt dels till indragningsstaten vid Göteborgs f. d. depôt, enligt Kongl. Maj:ts stat af samma dag. Af de till nämnda indragningsstat utbetalda 858 kronor 32 öre vore 352 kronor 72 öre för år 1875. De löntagare, som åtnjöte denna aflöning, utgjordes af på indragning men med tjenstgöringsskyldighet ställda personer, tillhörande timmermans- och handtverksstaten vid flottans f. d. depôt i Göteborg, och hade aflöningen blifvit dem tillerkänd genom Kongl. brefvet den 3 Mars 1871. Då aflöningen till flottans ordinarie timmermans- och handtverksstat alltid utgått från anslaget till flottans nybyggnad och underhåll blefve en följd deraf, att äfven invalider samt å indragning ställda personer, tillhörande denna stat, undfinge sin aflöning från detta anslag, likasom äfven all anledning funnes, att pensionerna till de arbetare, som blifvit skadade under arbete i kronans tjenst, borde utgå från det anslag, hvarifrån arbetskostnaden varit bestridd, emedan dessa pensioner i sjelfva verket icke vore annat än en af rättvisa och billighet påkallad fortfarande ersättning för de skadade personernas arbete.

I fråga om kostnaden för varfspolisen i Karlskrona får Utskottet till en början erinra, hurusom Kongl. Maj:t i den nådiga propositionen till 1873 års Riksdag angående statsverkets tillstånd och behof äskat en förhöjning i anslaget till flottans nybyggnad och underhåll af 96,000 kronor, deraf 17,200 kronor afsetts till aflöning åt polisbevakningen vid nämnde station. Af det samma nådiga proposition bilagda statsrådsprotokoll öfver sjöförsvarsärenden inhemtades, att, efter det komitén för organisation af sjöförsvarets ekonomiska förvaltning föreslagit, att all bevakning vid varfven, så vidt den ej besörjdes af egentliga militärposter, skulle öfvertagas af en poliscorps vid hvardera af flottans stationer samt i nådigt reglemente för styrelsen och förvaltningen vid stationerna af den 24 Maj 1872 blifvit stadgadt, att bevakningen vid stationerna skulle förrättas af polis, hade Kongl. Maj:t, sedan stationsbefälhafvaren i Karlskrona anmält, att stadens fullmäktige vägrat ingå på öfverenskommelse om, att stadens polis skulle på vissa villkor utsträcka sin verksamhet äfven till Kongl. Flottans varf och öfriga område, i nådigt bref den 12 November 1872 anbefalt uppsättandet af en särskild poliscorps för Karlskrona station, hvarjemte den för dess aflöning erforderliga summa, beräknad till 17,200 kronor, för år 1873 anvisats att utgå af anslaget till flottans nybyggnad och underhåll. I underdånig skrifvelse den 22 Maj nämnda år hade Riksdagen emellertid, då det syntes angeläget, att Riksdagen bereddes tillfälle yttra sig, innan nya corpser, för hvilka erfordrades

aflöning af statsmedel, organiserades och uppsattes, men sådant i detta fall icke egt rum, så mycket mindre ansett sig böra bevilja det i nämnda hänseende begärda anslaget, som den ifrågavarande poliscorpsen syntes vara vida talrikare än som kunde för bevakning vid varfvet erfordras.

Beträffande öfrige omförmålde utgifter, som blifvit bestridde af anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, synas dessa visserligen vara af beskaffenhet, att medel till desammas utgörande icke böra saknas. Då emellertid Utskottet anser det önskvärdt, att hvarje anslag i möjligaste mån uteslutande användes till de ändamål, som dermed omedelbarligen afsetts, hvarigenom en öfverblick af kostnaderna i hvarje särskildt fall otvifvelaktigt komme att befrämjas, har Utskottet, som anser ifrågavarande utgifter icke böra bestridas af anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, samt föreställer sig, att hinder icke böra möta för dessa utgifters upptagande under särskilda titlar, som tydligen angifva dess ändamål, funnit sig böra hemställa,

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t vid ett framtida uppgörande af förslag till reglering af utgifterna under riksstatens Femte hufvudtitel täcktes låta särskildt uppföra de summor, som för i fråga varande ändamål må anses erforderliga.

Rikets ekonomiska karteverk.

§ 5.

(Rev.-ber. pag. 79, § 2. Utl. pag. 329.)

Af fyra vid allmänna ekonomiska karteverkets räkenskaper för revisionsåret fogade allegat hade Revisorerne inhemtat, hurusom, sedan Kongl. Maj:t i nådigt bref af den 10 Mars 1876 uppå derom af afdelningschefen vid Generalstabens topografiska afdelning gjord underdånig framställning medgifvit, att en för ekonomiska karteverkets räkning under år 1869 inköpt större segelslup finge genom bemålde afdelningschefs försorg försäljas, med föreskrift att försäljningssumman skulle till Statskontoret öfverlemnas, för att tillgodokomma besparingarne å Sjette hufvudtiteln anslag till jordbruket, handeln och näringarne, samme afdelningschef, efter det, vid en genom varfschefens vid Kongl. flottans sta-

*Angående
bokförandet
af försälj-
ningsbelop-
pet för en
segelslup.*

tion i Stockholm försorg den 9 Juni 1876 föranstaltad auktion, berörda segelslup jemte inventarier och en till segelslupen hörande roddbåt bortslagits för en summa af 1,152 kronor, till Statskontoret öfverlemnadt det honom, efter afdrag af auktionsprovision m. m., tillställda försäljningsbeloppet med 1,140 kronor 48 öre. Detta belopp hade emellertid icke af ekonomiska karteverket bland dess inkomster och utgifter upptagits; och hade Revisorerne, enär, enligt deras förmenande, ifrågavarande medel rätteligen bort i karteverkets räkenskaper uppdebiteras och afföras, ansett sig böra förhållandet omförmåla.

Uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande har chefen för Generalstabens topografiska afdelning hufvudsakligen anført, att, då enligt hans åsigt de för segelslupens försäljning influtna medel ej kunde anses såsom någon inkomst för karteverket, eftersom de ej komme karteverket till godo för att till dess behof användas, och penningarnes öfverlemnande till Statskontoret ej heller kunde påföras såsom någon utgift för karteverket, hade han ej ansett det vara skäl att i räkenskapen endast till utseendet öka inkomsternas och utgifternas belopp utöfver hvad de i verklighet vore.

Ett förbiseende vid förandet af ekonomiska karteverkets räkenskaper för revisionsåret synes visserligen, på sätt Revisorerne anmärkt, hafva egt rum genom underlåtandet att i räkenskaperna upptaga den för omförmålda segelslup influtna försäljningssumma, hyadan Utskottet finner den af Revisorerne i förevarande hänseende gjorda anmärkning vara fullt befogad; då emellertid saken ej synes vara af beskaffenhet att numera till någon särskild åtgärd föranleda, har Utskottet endast velat förhållandet

omförmåla.

Statens jernvägsbyggnader.

§ 6.

(Rev.-ber. pag. 95, § 4. Utl. pag. 361.)

Angående en af Styrelsen för Statens jernvägsbyggnader verkställd utgift.

Af räkenskaperna hade inhemtats, att, i och för öfverlemnande till vederbörande pastorer af kungörelser angående expropriationsersättnings utbetalande inom Säby och Linderås m. fl. kommuner af Jönköpings län, till uppgifven person, enligt räkenskaperna bilagdt qvitto, blifvit ut-

betaldt ett belopp af 87 kronor 50 öre, hvori ingått tre dagars trakta-
mente jemte arfvode, 60 kronor. Om än uti förevarande fall användan-
det af nu ifrågakomna sätt för ofvan berörda kungörelsens behöriga af-
lemnande varit af särskilda omständigheter påkalladt, hade Revisorerna
dock icke kunnat undgå att finna det för uppdragets utförande utbetalda
traktaments- och arfvodesbelopp nog högt.

Beträffande berörda, af Revisorerna såsom för högt framhållna arf-
vode hade Styrelsen för statens jernvägsbyggnader uti sitt öfver omför-
mälde framställning afgifna yttrande förklarat sig dela Revisorernes åsigt,
äfvén om i betraktande toges, att dessa 20 kronor om dagen utgjorde
icke blott arfvode för förrättningen, utan äfvén ersättning för trakta-
mente; men enär vid den tid, då ifrågavarande kungörelser skulle del-
gifvas vederbörande pastorer, styrelsen icke hade någon tjensteman an-
ställd i dessa trakter, vände man sig angående denna sak till ett ombud
i Eksjö, som redan förut i juridiska ärenden blifvit användt; hvarvid
naturligtvis åt honom måste lemnas uppgörandet af villkoren med den
person, som åtog sig uppdraget, hvars utförande icke kunde få bero
derpå, huruvida ett nog lågt pris kunde betingas.

Ehuru, enligt Utskottets åsigt, omförmälde bestyr otvifvelaktigt
skulle kunnat med mindre kostnad för statsverket utföras samt sålunda,

enlighet med hvad jemväl Styrelsen för statens jernvägsbyggnader icke
kunnat bestrida, i förevarande fall en större utgift ådragits statsverket
än erforderligt varit, anser sig dock Utskottet, då den ifrågavarande ut-
giften varit af så ringa betydelse, böra hemställa,

att Revisorernes berörda framställning icke må till
någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Kongl. Statskontoret.

§ 7.

(Rev.-ber. pag. 124, § 2 och 261. Utl. pag. 362.)

Med anledning af en utaf Riksdagens år 1870 församlade Revisorer i ämnet gjord framställning hade Riksdagen uti underdånig skrifvelse den 10 Maj 1871 anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes anbefalla och, i de delar Riksdagens vidare samverkan erfordrades, föreslå sådana åtgärder,

*Angående
räkenskaper-
nas tidigare
afslutande
m. m.*

Bih. till Riksd. Prot. 1879. 4 Saml. 1 Afd. 21 Häft.

som Statsrevisorernes granskning komme att omfatta räkenskaperna för ett år senare än förut varit förhållandet. Genom nådig remiss den 18 Oktober 1872 anbefalde Kongl. Maj:t Statskontoret och Kammarrätten att afgifva gemensamt underdånigt utlåtande öfver Riksdagens ifrågasvarande framställning jemte en i Finansdepartementet uppgjord promemoria rörande några åtgärder, som i afseende på bokföring ansetts kunna till befrämjande af det afsedda ändamålet vidtagas. Sedan Statskontoret den 19 November 1872 remitterat ärendet till riksbokslutskontorets utlåtande, afgaf sist nämnda kontor den 8 Maj 1875 sådant utlåtande och anförde dervid, bland annat, att, då kontoret af Post- och Inrikes Tidningar för den 3 Mars 1873 inhemtat, att Kongl. Maj:t uppdragit åt en komité att afgifva underdånigt förslag angående slutlig lönerereglering för landsstaten i sammanhang med en förändrad anordning af dess göromål, och sedermera erhållit del af Kongl. Maj:ts bref den 19 September sist nämnda år, enligt hvilket bemälda komité blifvit förstärkt med två ledamöter, för att tillsammans med de förut varande utarbета underdånigt förslag dels till reglemente för debitering, uppbörd och redovisning af de allmänna utskylder, som vid de årliga uppbördsstämmorna borde erläggas, dels till författning angående indrifning och redovisning af böter, dels ock till sådana föreskrifter, som i öfrigt kunde anses erforderliga för ett ändamålsenligt ordnande af uppbörds- och redovisningsväsendet, kontoret med anledning häraf ansett sig böra uppskjuta sitt yttrande, intill dess berörda komité hunnit stadga sin åsigt om de till dess behandling sålunda hänskjutna ärenden. Sedermera hade kontoret emellertid inhemtat, att komitén ärnade föreslå, att skatteuppbörden i allmänhet borde uppdebiteras i det årets räkenskap, under hvilket den af de skattskyldige skulle erläggas; att länens redovisning för inkomster och utgifter skulle ske genom månatliga inkomst- och utgiftsräkningar, hvilka inom slutet af påföljande månad skulle direkte insändas till riksbokslutskontoret; att dessa räkningar, efter verkställd bokföring, skulle af riksbokslutskontoret öfverlemnas till Kammarrättens öfverrevisionsdepartement för granskning; att länsstyrelsernas liqvider med de centrala förvaltningsmyndigheterna skulle upphöra, och alla de för dessa myndigheter, enligt af dem särskildt meddelade stater och anordningar, erforderliga utgifter i landsorten bestridas af länsstyrelserna, för hvilka utgifter likaledes särskilda månadsredogörelser borde afgifvas och åtfölja inkomst- och utgiftsräkningarne till riksbokslutskontoret; samt att i stället för de särskilda kassor och fonder, som af länsstyrelserna förvaltades, endast en kassa borde finnas, till och från hvilken alla vare sig statsverkets eller diverse verks medel skulle in- och utgå. I sjelfva frå-

gan yttrade riksbokslutskontoret hufvudsakligen, att, med iakttagande af den förändring att, i stället för månatliga inkomst- och utgiftsräkningar, sådana komme att aflemnas endast för hvarje qvartal inom slutet af derpå följande månad, syntes åtgärder, vidtagna för öfrigt i den riktning, komiténs ofvan antydda förslag angåfve, böra bäst befordra det mål, Riksdagen i sin omförmälda framställning åsyftat. Emellertid ansåge kontoret dock, att åtskilliga förvaltningsmyndigheter borde sättas i tillfälle att i frågan sig yttra, innan slutligt utlåtande afgåfves. Med anledning häraf hade den 27 Maj 1875 inforrats yttranden från tretton embetsmyndigheter, hvilkas räkenskaper afslutades med kalenderår, och den 23 December samma år jemväl från Skogsstyrelsen; och hade sådana yttranden afgifvits af åtta myndigheter under år 1875 och af sex under år 1876. Enligt hvad ifrågavarande yttranden gåfve vid handen, hade Utrikesdepartementet, Förvaltningen af sjöärendena, Civildepartementet, Kommerskollegium, Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, Stuteriöfverstyrelsen, Öfverdirektören vid mynt- och kontrollverken, Generalpoststyrelsen, Generaltullstyrelsen, Telegrafstyrelsen och Skogsstyrelsen för sin del ansett hinder icke möta för ändringens införande. Fångvårdsstyrelsen hade förklarat, att styrelsen gått i författning om sådana åtgärders vidtagande, hvarigenom det åsyftade ändamålet framdeles borde kunna vinnas. Arméförvaltningen hade å fortifikations-, intendents- och civila departementen funnit, att förändringen kunde genomföras, hvaremot artilleridepartementet ansett någon förändring icke kunna ega rum uti de för vissa af departementets redogörare nu stadgade redovisningstider och följaktligen ej heller i tiden för räkenskaphandlingarnes beredande i och för bokslutet, derest föreskrifna kontroller skulle behörigen iakttagas. Slutligen hade Serafimerordensgillet förklarat, att någon väsentlig förkortning i redovisningstiden icke kunde ega rum. Af handlingarne i ärendet, hvilka varit för Revisorerne tillgängliga, hade emellertid icke framgått, att, sedan nyss berörda yttranden, af hvilka det senaste, eller Arméförvaltningens, afgafs den 31 Oktober 1876, inkommit, några vidare åtgärder blifvit af Statskontoret och Kammarrätten vidtagna, som varit egnade att bringa frågan närmare sin lösning. Vid sådant förhållande och i betraktande af den tid, som redan förflutit sedan Riksdagen år 1871 gjorde sin framställning i ämnet, hade Revisorerne ansett sig böra fästa Riksdagens uppmärksamhet derpå, att denna i flera hänseenden vigtiga fråga ännu väntade sin lösning.

I afseende å statsverkets räkenskaper i allmänhet hafva Revisorerne vidare på annat ställe i den afgifna berättelsen anmärkt, att en icke ringa svårighet vid granskningen af räkenskaperna uppkomme der-

igenom, att de särskilda verkens och inrättningarnes räkenskaper i många fall vore uppställda efter olika metoder. Derjemte hade förekommit, att i åtskilliga räkenskaper saknades tydliga hänvisningar så väl från hufvudräkningarne till specialräkningarne, som ock från dessa räkningar till verifikationerna derför. I anledning häraf hade Revisorerna velat framhålla önskvärdheten deraf, att samma bokföringssätt måtte inom de verk, som vore att hänföra till samma slag, så vidt möjligt vore, iakttagas, hvarjemte Revisorerna förestälde sig, att större ordning och reda i afseende å de för underlättande af revisionen nödvändiga hänvisningarne inom de särskilda räkenskaperna borde i många fall kunna skäligen påfordras.

Med afseende å Revisorernes omförmälda anmälan derom, att den vigtiga frågan om en tidigare afslutning af räkenskaperna fortfarande väntade sin lösning, hafva Statskontoret och Kammarrätten i afgifvet gemensamt underdånigt utlåtande af den 12 December nästlidet år anført, att Statskontoret visserligen, på sätt Revisorernes berättelse innehölle, i enlighet med riksbokslutkontorets hemställan, infordrat yttranden från åtskilliga förvaltande verk och myndigheter, hvilkas räkenskaper för den ifrågasatta förändringens genomförande behöfde afgifvas vida tidigare, än hvad nu vore föreskrifvet, och denna åtgärd vore, enligt hvad jemväl af samma berättelse ådagalades, grundad på det af riksbokslutkontoret gjorda antagandet, att, med en viss uppgifven afvikelse, det af särskilde komiterade för ordnandet af tjenste- och löneregleringen vid landsstaten tillämnade förslag till förändrad anordning af länsräenskaperna, hvarom kontoret i vissa hänseenden inhemtat kunskap, skulle bäst befordra det mål, Riksdagen åsyftat. Det hade sålunda varit under förutsättning af hufvudsakligt bifall till sistnämnda förslag, hvarom fullständig kännedom likväl då ännu saknades, som upplysning blifvit begärd, huru vida åtskilliga förvaltande verks i rikshufvudboken ingående räkenskaper kunde inom viss uppgifven tid aflemnas, på det att dymedelst visshet måtte vinnas, om något hinder i denna del af räkenskapsväsendet förefunnes, hvilket, oberoende af tiden för länsräenskapernas afgifvande, omöjliggjorde en så tidig afslutning, som af Riksdagens framställning påkallades. Men, innan dessa upplysningar till fullo meddelats, hade till Kongl. Maj:t blifvit ingifvet nyss bemälda komiterades förslag i fråga, bland annat, om uppbörds- och redovisningsväsendet för länen, och genom särskilda nådiga remisser hade detta blifvit öfverlemnadt dels till Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafvande i länen och dels till hofrätterna i riket samt vissa förvaltande embetsverk för infordrande af underdåniga utlåtanden af Kongl. Maj:ts Befallninghafvande öfver förslaget

i dess helhet och af öfriga myndigheter öfver vissa delar deraf. Vid sådant förhållande, och då, enligt hvad som uti underdånigt utlåtande den 25 November 1875 blifvit omförmäldt, Statskontoret antagit att Kongl. Maj:t, såsom ock sedermera inträffade, skulle i denna fråga infordra underdånigt yttrande jemväl af kollegierna, hade kollegierna funnit ärendenas inbördes sammanhang fordra, det frågan om länsräkenskapernas förändrade anordning först blefve föremål för kollegiernas pröfning, innan den deraf beröende frågan om en tidigare räkenskapsafslutning i allmänhet komme under öfvervägande. Den 24 Maj 1877 hade Kongl. Maj:t meddelat kollegierna nådig befallning att, gemensamt med Kammarkollegium, afgifva underdånigt utlåtande rörande det af nämnda särskilda komiterade utarbetade och uti betänkande af den 13 Oktober 1875 närmare utvecklade förslag angående uppbörds- och redovisningsväsendet för länen. I anseende till frågans omfattning hade berörda nådiga befallning hittills icke kunnat fullgöras, men detta ärende vore under föredragning och, efter det utlåtande deri blifvit meddeladt, skulle kollegierna ofördröjligen företaga den fråga, hvilken föranledt Revisorernes förevarande framställning.

Då således frågan om ordnandet af uppbörds- och redovisningsväsendet inom länen och den dermed i sammanhang stående frågan om en tidigare räkenskapsafslutning synes med det snaraste komma att blifva föremål för Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, dervid önskvärdheten af större ordning och reda inom räkenskaperna samt mera öfverensstämmelse de olika räkenskapsformulären emellan antagligen icke torde komma att lemnas obeaktad, har Utskottet endast velat Revisorernes förevarande framställningar

omförmåla.

§ 8.

(Rev.-ber. pag. 129—134. Utl. pag. 364—420).

Vid genomgående af de från länsstyrelserna till Statskontoret insända och derifrån till Kammarrätten öfverlemnade handlingar, innefattande vederbörande redogörars och uppbördsmäns redovisningar för den under år 1876 ifrågakomna bevillning af gäfva, testamente, fideikommiss och arf, hafva Revisorerne funnit, bland annat, att en del länsstyrelser hade vid sina redogörelser bifogat fullständiga sammandrag öfver alla inom länet förekommande bevillningsmål af omförmålde beskaffenhet,

Angående redovisningen för bevillning af gäfva, testamente, fideikommiss och arf.

med in- och utgående balanser samt verkställda levereringar, hvarigenom en klar och tydlig öfverblick samt säker kontroll öfver bevillningsmedlens indrifning vunnits, men att deremot dylika sammandrag saknats vid inkomna redogörelser från Stockholms, Upsala, Kalmar, Skaraborgs, Vermlands, Elfsborgs, Blekinge, Kristianstads och Kopparbergs län; i anledning hvaraf Revisorerna velat framhålla önskvärdheten deraf, att samtliga länsstyrelser vid ifrågavarande redogörelsens insändande bifogade deröfver upprättade fullständiga sammandrag.

Utaf de från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i ofvan nämnda län infordrade underdåniga yttranden i anledning af Revisorernes omförmälde framställning inhemtas, att länsstyrelserna i de flesta af dessa län medgifvit lämpligheten af, att sammandrag utaf ifrågavarande beskaffenhet upprättas och redogörelserna bifogas, samt att i många fall ett iakttagande deraf för framtiden utlofvats, men att deremot från andra länsstyrelser ingått framställningar, deri behöfligheten af den föreslagna åtgärden ifrågasatts.

Af ofvannämnde redogörelsehandlingar hade, enligt hvad Revisorerna anført, vidare framgått, att flere uppbördsmän efter att hafva i kontant mottagit belöpande bevillning för testamenten m. m., icke levererat dessa medel till landtränteriet utan balanserat desamma, intill dess testamentet blifvit laga kraft vunnet eller hinder för dess verkställande undanröjda, i anledning hvaraf Revisorerna uttalat den åsigt, att detta förfarande, såsom stridande mot gällande uppbördsförfattningar, för framtiden borde förekommas.

Efter tagen del af de underdåniga yttranden, som från vederbörande infordrats på grund af Revisorernes framställning i dessa ämnen, har Utskottet funnit, att olika uppfattning om rätta förfaringssättet i afseende å redogörelsen för ifrågavarande bevillningsafgifter jemväl i detta hänseende gjort sig gällande. Från många embetsmyndigheter hafva nemligen ingått förklaringar af innehåll, bland annat, att kontant influtne bevillningsafgifter alltid blifvit i näst derpå följande specialräkning af uppbördsmanen redovisade, under det att af annan myndighet uppgifvits, att, derest uppbördsman i stället för gåfvo- eller testamenstagares förbindelse å belöpande bevillning emottoge bevillningen i kontant, sådant syntes vara stridande emot Kongl. kungörelsen den 11 December 1811, men, då så skedde, borde penningarne anses vara satta i taka händer och icke såsom uppbörd till landtränteriet inlevereras förr än behöri gen utredt vore, att desamma såsom inkomst verkligen tillkomme kronan, helst i annat fall den, som nedsatt penningarne, icke, derest större eller mindre del af gåfvo- eller testamentsbeloppet icke utfölle, skulle

kunna återbekomma hvad i bevillning för mycket inbetalts, utan i den ordning, som vore stadgad för återbekommande af i kronans kassor riktigt influtna medel. Vidare har af en redogörare, på gifven anledning, anförts, att bevillningsmedel, som redovisats i räkenskapen för år 1876, först influtit under år 1877 samt levererats till landtränteriet den 19 Februari sistnämnda år, medan redogöraren inom ett annat uppbördsdistrikt förklarar orsaken, hvarför ett anmärkt bevillningsbelopp icke redovisats för år 1876, vara den, att detsamma till landtränteriet levererats först den 2 Januari 1877.

Genom nådigt bref till Statskontoret af den 5 December 1873 hade Kongl. Maj:t, med godkännande af Riksdagens samma år derom fattade beslut, förordnat, att den befattning med och tillsyn öfver bevillning af gåfva, testamente, fideikommiss och arf, hvilken, enligt Kongl. kungörelsen den 11 December 1811 rörande kontrollen å dylika bevillningsafgifter, dittills ålegat Riksgäldskontoret, skulle från och med 1874 års ingång utöfvas af Statskontoret. Enligt hvad Revisorerne inhemtat, hade den befattning, som Riksgäldskontoret förut tagit med bevillningsärenden af ifrågavarande beskaffenhet, bestått deruti, att kontoret *dels*, såsom uppbördsman, i första hand upptagit och behandlat ärenden rörande den bevillning af omförmälda art, som i hufvudstaden skulle erläggas, i hvilket afseende Riksgäldskontoret haft att ställa sig till efterrättelse hvad i fråga om borgens ställande och bevakande samt bevillningsafgifternas indrivande m. m. var för andra uppbördsmän i ofvan berörda Kongl. kungörelse stadgad, *dels* ock insamlat de handlingar, rörande redovisning af den i andra städer och landsorten förekommande bevillning af samma slag, hvilka jemlikt §§ 8 och 10 i nyss nämnda Kongl. kungörelse skulle af hofrätterna och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillställas Riksgäldskontoret för att, sedan dessa handlingar, såsom ordalagen i författningen lydde, der »erhållit vederbörlig handläggning», aflemnas till Kammarrätten för nödig upplysning vid landsböckernas revision. Dessa Riksgäldskontorets åligganden hade, enligt Kongl. Maj:ts ofvan berörda föreskrift, med 1874 års ingång öfvertagits af Statskontoret, till hvilket embetsverk i följd deraf vid samma tidpunkt från Riksgäldskontoret öfverlemnats 115 under föregående år dit inkomna och under balans förda borgensförbindelser för erläggande af sådan bevillning, som för inom hufvudstaden upprättade eller vid der varande domstolar bevakade testamenten m. m. borde utgå. Revisorerne, som ansett sig böra taga kännedom om det sätt, hvarpå dessa bevillningsärenden sedermera från och med år 1874 till revisionsårets utgång af Statskontoret handhafts, och för sådant ändamål infordrat det inom Statskontoret förda diarium öfver mottagna

borgensförbindelser för dylik bevillning, hade deraf inhemtat: att af ofvan omförmälda, från Riksgäldskontoret öfverlemnade 115 borgensförbindelser ännu finnes balanserade 58, i fråga om hvilka bevillningsbeloppen icke indrifvits eller fullständigt bevis om mötande hinder för beloppens utsökande icke företetts. Bland dessa förekomme dels 18, med hvilka någon åtgärd icke vidtagits senare än år 1873, då anteckning egt rum om olika hinder för bevillningens indrifvande, dels 8, om hvilka anteckningar gäfvade vid handen, att senaste åtgärd vidtagits 1874, dels 4, om hvilka dylik anteckning gjorts senast år 1875, dels 1, der sådant skett år 1876, dels 1, der antecknad funnes, att två testamentstagare inbetalt bevillning, men icke hvad som hindrat uttagandet af sådan hos en tredje testamentarie, dels 1, vid hvilken antecknats, att konkurs yppats efter testamentsgifvaren, utan att sådant likväl blifvit styrkt, och dels 25, vid hvilka anteckning om mötande hinder för medlens uttagande helt och hållet saknades; samt att vid en af de under år 1874 till Statskontoret inkomna borgensförbindelser finnes anteckning af den 20 Mars 1876, att testamentet i fråga öfverklagats; men något bevis att hinder fortfarande mötte för bevillningens utkräfvande hade icke blifvit Revisorerna förevisadt; hvarjemte, i fråga om öfriga under nämnda år samt åren 1875 och 1876 hos Statskontoret ställda enahanda förbindelser, 19 balanserats, utan att i diariet finnes antecknad att åtgärder med desamma vidtagits. Då Statskontoret, såsom uppbördsman af berörda bevillningsafgifter, haft att, i likhet med Riksgäldskontoret, ställa sig till efterrättelse den uti Kongl. kungörelsen den 11 December 1811 för dylika uppbördsmän meddelade föreskrift derom, att, i händelse vederbörande löftesmän icke inom Mars månads utgång hvarje år till uppbörds mannen aflemnade bevis om de hinder, som vållat, att beloppet af gåfvan eller testamentet m. m. ännu icke utfallit, uppbörds mannen egde att bevillningsprocenten genast utsöka, men denna föreskrift uti de många här ofvan omförmälda fall icke af Statskontoret iakttagits, hade Revisorerna icke kunnat underlåta att å dessa förhållanden fästa Riksdagens uppmärksamhet.

Uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande har Statskontoret åberopat ett af embetsverkets ombudsman i frågan afgifvet yttrande af den 30 November nästlidna år under vitsordande af riktigheten af de utaf ombudsmannen lemnade uppgifter. Af åberopade yttrandet inhemtas, bland annat, att, hvad anginge den af Revisorerna verkställda speciella granskning af de i omförmälda diarium förekommande anteckningar om deri upptagna borgensförbindelser och de uttalanden, hvartill denna granskning föranledt, detta så kallade diarium, som under åren 1874—1876 förts af dåvarande advokatfiskalsembetet i Statskontoret och sedermera, efter detta

embetes indragning, under åren 1877 och 1878 af den i egenskap af tillfälligt juridiskt biträde derstädes anställda person, betraktats såsom en till iakttagande och efterrättelse vid ifrågakommande förnyelser, infordrande af annan eller ytterligare säkerhet än den ursprungligen ställda, indrifna afbetalningar, verkställda slutliqvider och dylikt, fördförteckning öfver ifrågavarande säkerhetshandlingar, hvadan, och då anledning att frångå denna uppfattning icke förut förefunnits, samt berörda förteckning alldeles icke utgjorde någon verifikation till räkenskaperna, hittills icke ansetts nödigt att i densamma fullständigt anteckna allt hvad som genom infordrade upplysningar funnits bekant rörande orsakerna till att en del bevillningsbelopp måst fortfarande balanseras. Med hänvisning till detta förhållande, såsom varande anledning till den af Revisorerne i berörda afseende anmärkta ofullständighet, meddelades i sammanhang dermed, att, i följd af åtgärder, till hufvudsaklig del vidtagna före revisionsförrättningen, dämera efter skedda inbetalningar eller af andra, på gällande föreskrifter stödda grunder, enligt Statskontorets särskilda beslut, uti berörda diarium från vidare handläggning afförts dels ytterligare 20 af de 58 borgensförbindelser, som Revisorerne funnit vara utan uppgifven eller styrkt anledning balanserade ibland de 115 sådana förbindelser, som från Riksgäldskontoret år 1874 till Statskontoret öfverlemnats, och dels 6 af de 20 förbindelser, som enligt Revisorerne omförmälade återstode, såsom icke slutbehandlade, af det antal, som från 1874 till revisionsårets slut till Statskontoret direkte inkommit, hvarjemte, i fråga om öfriga ännu balanserade bevillningsärenden af ifrågavarande beskaffenhet, såsom varande under utredning och handläggning, anteckningarne jemväl kunde vederbörligen kompletteras. Om detta skedde och således en mera fullständig öfverblick uti ifrågavarande afseende för kommande statsrevisorer beredes, syntes det af Revisorerne nu anmärkta förhållandet böra få anses rättadt.

Revisorerne, som, med afseende å de anmärkta förhållandena beträffande förutnämnda bevillningsafgifters redovisning, slutligen funnit sig ega anledning att ingå i pröfning, huruvida det kunde vara lämpligt, att Statskontoret i första hand handlade bevillningsmål, på sätt dittills egt rum, hafva vidare anført, att, enligt Revisorerne's åsigt, Kongl. kungörelsen den 11 December 1811 icke lemnade någon föreskrift härom, utan syntes tvärtom afse, att det skulle åligga uppbördsmännen så väl i hufvudstaden som i landsorten att mottaga och redovisa ej mindre kontant influtna bevillningsmedel än afven för sådana medels utgörande ställda borgensförbindelser, samt att Riksgäldskontoret, eller efter 1874 års ingång Statskontoret, åläge att utöfva kontrollen öfver dylika medels re-

dovisning. Det förfaringssätt, som under årens lopp utbildat sig på sådant sätt, att Riksgäldskontoret och efter nyss nämnda tidpunkt Statskontoret direkt från de betalningsskyldige mottagit borgensförbindelser för testaments- och gåfvobevillning m. m., samt syntes Revisorerne motverka den i författningen afsedda kontrollen och gjorde nämnda embetsverk till på samma gång redogörande och kontrollerande myndighet, hvilket aldrig kunde hafva varit författningens mening. Härigenom undanrycktes jemväl den kontroll, som åläge Kammarrätten medelst granskningen af de från uppbördsmän och domare inkommande rapporter öfver testamentsbevillningen, hvilket bäst bevisades deraf, att de här ofvan omförmälda särskilda bevillningsmål kunnat så lång tid balanseras, utan att med något bevis styrkts, att hinder mött för medlens uttagande. Visserligen hade Kongl. Maj:t genom sin den 8 December 1876 för Statskontoret utfärdade nådiga instruktion, bland annat, ålagt detta embetsverk att föra inseendet deröfver, »att de löftesskrifter, förbindelser och borgensskrifter», som skulle ingifvas, i rätt tid inkomme och vid gällande kraft bibehölles; men, då ofvan åberopade 1811 års Kongl. kungörelse icke blifvit samtidigt ändrad eller i någon del upphäfd, ville det synas Revisorerne, som hade ifrågavarande del af instruktionen tillkommit utan tagen hänsyn till hvad nämnda kungörelse redan stadgat i fråga om bevillning af gåfva, testamente m. m. Genom ett sedermera den 31 Augusti 1877 utfärdadt bref till Statskontoret har Kongl. Maj:t, med ändring af bestämmelserna i skrifvelsen den 5 December 1873, i nåder förordnat, att de i 8 § af Kongl. kungörelsen den 11 December 1811 omförmälda handlingar skulle dädanefters af hofrätterna och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande omedelbart till Kammarrätten öfverlemnas, samt den Statskontoret förut åliggande granskningsskyldighet af dessa handlingar och tillsyn öfver redovisningen af bevillningsafgifterna för gåfva, testamente, fideikommiss eller arf till Kammarrättens Öfverrevisionsdepartement öfverflyttas. Då i berörda § af 1811 års kungörelse undantag icke gjordes för någon del af nämnda bevillning, ville det synas, som skulle 1876 års instruktion för Statskontoret vara genom 1877 års Kongl. bref i dessa delar upphäfd, och Statskontoret befriadt från bestyret med bevillningsärendens handhavande; men Revisorne hade af det i Statskontoret förda bevillningsdiarium inhemtat, att Statskontoret äfven efter den 31 Augusti 1877 emottagit och fortfarande emottoge och vårdade borgensförbindelser för testamenten, som vid underdomstolarne i hufvudstaden och i dess grannskap bevakats.

Enär den sålunda förefintliga olikheten i behandlingssättet af bevillningsmål för hufvudstaden och för landsorten icke kunde vara ända-

målsenlig, och då härtill komme, att Statskontoret icke torde ega tillräckliga krafter för att, jemte sina öfriga många och maktpåliggande göromål, sköta nu ifrågavarande ärenden, hade Revisorerna föranlåtits att framhålla angelägenheten deraf, att de i fråga om bevillning af gåfva, testamente, fideikommiss och arf gällande föreskrifter måtte ändras och förtydligas på sådant sätt, att alla dit hörande ärenden komme att röna enahanda behandling i fråga om uppbörd, redovisning och kontroll.

Hvad först beträffar det af Revisorerna omförmälda förhållande, att sammandrag öfver de inom hvarje län förekommande bevillningsmål af ifrågavarande beskaffenhet saknats vid de från flera länsstyrelser inkommande redogörelser, delar Utskottet Revisorernes åsigt om önskvärdheten af, att sådana sammandrag böra inom samtliga länen upprättas och redogörelsehandlingarne bifogas. Och då, enligt hvad af de öfver Revisorernes framställning i berörda afseende ingifna förklaringarne inhemtas, olika förfaringssätt inom särskilda län i detta afseende eger rum, synes Utskottet lämpligt, att bestämda föreskrifter härom varda meddelade.

I fråga om meranämnda bevillningsmedels redovisande synes i öfrigt, enligt hvad anfördt blifvit, inom skilda län förfaras olika, beroende ej mindre på saknaden af nödiga föreskrifter än äfven på olika tolkning af de gällande.

Hvad vidare angår den af Revisorerna anmärkta ofullständigheten med afseende å ifrågavarande bevillningsärendens diariieföring inom Statskontoret, synes, enligt hvad upplyst blifvit, de af Revisorerna i detta hänseende åsyftade åtgärder numera till största delen hafva blifvit vidtagne, och då i öfrigt förutsättas kan, att, sedan uppmärksamheten å detta ämne blifvit väckt, vederbörande embetsverk icke torde underlåta att meddela erforderliga föreskrifter till befrämjande af åskådlighet vid redovisningen af dessa afgifter, torde Revisorernes berörda framställning icke erfordra någon särskild åtgärd från Riksdagens sida.

I afseende å förevarande ämne har Utskottet slutligen inhemtat, att Kongl. Maj:t genom nådigt bref af den 31 Augusti 1877, i sammanhang med öfverlemnandet till Kammarrätten af den Statskontoret förut åliggande tillsyn öfver redovisningen af en del utaf ifrågavarande bevillningsavgifter, anbefalt förstnämnda embetsverk att, enär den Kongl. kungörelsen af den 11 December 1811 dels innehölle stadganden, hvilka numera vore utan tillämplighet, dels ock saknade bestämmelser, hvilka kunde anses erforderliga, till Kongl. Maj:t inkomma med förslag till de ändringar i berörda kungörelse eller till den nya författning, som kunde finnas af behofvet påkallad.

Då förevarande frågor sålunda äro föremål för Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet, har Utskottet, som delar Revisorernes åsigt såväl

i fråga om önskvärdheten deraf, att större enhet och öfverensstämmelse i dessa ärendens behandling må åvägabringas, som ock beträffande olämpligheten af att ej samtliga bevillningsmål af förevarande beskaffenhet blifvit från Statskontoret afskilda, och föreställer sig, att Revisorernes ifrågavarande framställningar vid det förväntade ordnandet af dessa angelägenheter icke komma att lemnas utan afseende, ansett sig böra hemställa,

att Revisorernes omförmälda framställningar för närvarande icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Folkundervisningen.

§ 9.

(Rev.-ber. pag. 188 § 1. — Utl. pag. 436—460; 469—474.)

*Angående
folkskoleinspektörernas
reseräkningar.*

Vid granskning af folkskoleinspektörernas reseräkningar hade Revisorerne funnit, att inspektörernas årsarfvoden vore till beloppet särdeles olika och omvexlade emellan 100 och 2,000 kronor. Vid förfrågan hade den upplysning erhållits, att grunden för arfvodenas olikhet vore att söka dels i distriktens olika storlek, dels i den olika tid, inspektörerne kunnat egna åt sin befattning. Af en i berättelsen intagen uppgift å åtskilliga folkskoleinspektörers arfvoden och resekostnadsräkningar för år 1876 inhemtades emellertid, att antingen ett mindre lyckligt val blifvit gjordt i afseende å distriktens indelning, eller ock att olika nit af inspektörerne ådagalagts. Af två inspektörer med enahanda årsarfvoden, eller 425 kronor, hade den ene rest 237 mil och räknat 97 rese- och förrättningsdagar med en sammanlagd kostnad af 1,148 kronor, under det den andre blott rest 40 mil och räknat 25 rese- och förrättningsdagar med en kostnad af 185 kronor. Af tvenne folkskoleinspektörer med 325 kronors årsarfvoden hade den ene räknat 47 rese- och förrättningsdagar med en kostnad af 498 kronor, då den andre räknat 260 rese- och förrättningsdagar med en kostnad af 2,427 kronor. Af tvenne med 500 kronors årsarfvoden hade den ene räknat 30 rese- och förrättningsdagar med en kostnad af 239 kronor, då den andre räknat 176 rese- och förrättningsdagar med en kostnad af 2,631 kronor. En inspektör med 100 kronor hade i reseersättning debiterat 407 kronor 47 öre för 71 mil samt 42 rese- och förrättningsdagar, då en annan med 500 kronors årsarfvode blott rest

upp 444 kronor för 90 mil samt 40 rese- och förrättningsdagar. Andra inspektörer hade ådagalagt det anmärkningsvärda nitet att upprepade gånger besöka samma folkskola eller flitigt inspektera i samma trakt. Sålunda hade t. ex. en inspektör inom Upsala stift med 300 kronors årsarfvode besökt folkskolan i en närbelägen stad icke mindre än 29 gånger under samma år och därför beräknat 54 rese- och förrättningsdagar samt dessutom upptagit från 2 till 5 kronor i väntpenningar vid skolan för samma skjuts, som gått fram och åter. Denne inspektörs rese-kostnad uppginge till 2,257 kronor 77 öre för resor af 333 mil med 200 rese- och förrättningsdagar, då en annan med samma årsarfvode endast rest 42 mil samt beräknat 23 rese- och förrättningsdagar med en kostnad af 189 kronor. En inspektör i samma stift, med 600 kronors arfvode, hvilken hufvudsakligen besökt skolorna i hufvudstadens granskap, hade likväl derunder rest 480 mil samt beräknat 433 rese- och förrättningsdagar med en kostnad af 3,167 kronor, då en annan med samma arfvode blott rest 53 mil samt beräknat 57 rese- och förrättningsdagar med en kostnad af 413 kronor 27 öre. Af det anförda ville emellertid synas, som skulle hos inspektörerna mycken olika uppfattning råda i afseende å vidden af det arbete, som bort motsvara årsarfvodet, äfvensom i afseende å det sätt, enligt hvilket rese- och traktamentskostnaden bort beräknas, hvadan i nämnda hänseenden noggrannare föreskrifter syntes vara af behovet högeligen påkallade. Vid 1859—1860 årens riksdag hade för folkskolinspektionerna beviljats 17,000 kronor, vid 1865—1866 årens riksdag 40,000 kronor, vid 1872 års riksdag 52,000 kronor, vid 1874 års riksdag 65,000 kronor samt vid 1878 års riksdag 85,000 kronor. Här af syntes, att kostnaderna för inspektionen stegrats i samma mån, som densamma möjligen kunde hafva inskränkts, sedan organisationen af skolorna med få undantag blifvit genomförd.

Då af hvad Revisorerne sålunda anfört otvifvelaktigt framgår, att någon ofullständighet i de för folkskoleinspektörerna utfärdade instruktioner förefinnes, hvarigenom en olika uppfattning angående vidden af de åligganden, som med dessa befattningar böra förenas, gjort sig gällande, samt äfven att en förändring af inspektionsdistriktens indelning i flera fall lämpligen borde vidtagas, får Utskottet, med afseende å vigten deraf, att denna betydelsefulla institution så anordnas, att den fullt motsvarar det dermed åsyftade ändamål och de kostnader, statsverket för densamma vidkännes, hemställa,

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla,
det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida

icke genom en revision af nu gällande stadgar för folkskoleinspektionen en större enhet deri och en lämpligare indelning af inspektionsområdena kunde förordas, äfvensom föreskrifter meddelas till förekommande deraf, att inspektionsresorna må ådraga statsverket större kostnader, än som äro nödvändiga för uppnående af de med dem afsedda ändamål.

Expens- och aflöningsräkningarne.

§ 10.

(Rev.-ber. pag. 228).

*Angående
upprättande
af inven-
tarieförteck-
ningar vid
embetsverken.*

Slutligen hafva Revisorerne anfört, att vid granskning af räkenskaperne öfver expensmedel, Revisorerne funnit, att under revisionsåret vid åtskilliga embetsverk inköpts inventarier af icke obetydligt värde. Detta förhållande hade gifvit Revisorerne anledning att framhålla önskvärdheten deraf att, på sätt god ordning syntes kräfva, statens embetsverk låte räkenskaperne biläggas förteckningar öfver de i deras embetslokaler befintliga möbler och andra värdefullare inventarier, med angifvande för sådana, som hädanefter anskaffades, af inköpspris äfvensom tiden då inköpet skett; hvarjemte, vid skeende kasseringar af obrukbara eller obehöfliga inventarier, desamma borde ur förteckningen afföras, med uppgift om det pris, hvartill de vid möjligen verkställd försäljning blifvit afyttrade.

Utskottet delar den af Revisorerne uttalade åsigt om lämpligheten deraf, att förteckningar öfver de i embetsverkens lokaler befintliga möbler och andra inventarier upprättas och räkenskaperne bifogas, hvadan Utskottet, som fästat uppmärksamheten derpå, att dylika staten tillhöriga inventarier kunna förekomma jemväl inom andra lokaler än dem, som äro till embetsverken upplåtna, såsom i bostadslägenheter, i förrådsrum m. m., får hemställa,

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla det Kongl. Maj:t täcktes meddela föreskrifter derom, att förteckningar å de i statens embetsverk eller annorstädes befintliga, staten tillhöriga möbler och andra

värdefullare inventarier må, på sätt Revisorerna föreslagit, upprättas och räkenskaperna biläggas.

Hvad i öfrigt blifvit af Revisorerna anmaldt och erinradt har Utskottet funnit dels vara af beskaffenhet att lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandling af de utgiftsanslag, Revisorernes framställning berör, dels hafva medfört åsyftad rättelse, dels vara genom vederbörandes utlåtanden nöjaktigt förklaradt, dels ej vara af den vikt, att, oaktadt förklaringen ej varit fullt tillfredsställande, någon Riksdagens åtgärd bort af förhållandet påkallas, dels slutligen icke hafva varit af beskaffenhet att från Utskottets sida påkalla något yttrande.

Stockholm den 21 Mars 1879.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.
